

Tardos Béla elnök: Tessék jelentkezni, ki akar felszólalni?
/Kisebb szünet./ Ne tartsunk szünetet? /Igen! Nem!/
V á m o s László: Ne tartsunk szünetet elvtársak! Tessék
jelentkezni.

T a r d o s Béla elnök: Valakinek fel kell magát áldoznia
— elsőnek.

Barabás Tibor elvtárs kíván szólni.

B a r a b á s Tibor: Kedves Elvtársak! Nagyon sajnálom, hogy
nekem kell az első felszólalónak lennem, mert azt reméltem, hogy egy
széle körü vita alakul ki, amelyben határozott, kifejlődött elvi
kérdések ütköznek össze, aminek során azután válaszolni lehet.

Elég nehéz a helyzetem, mert bár sok irodalmi műfajban dol-
goztam, de ebben a műfajban valakinek saját magáról beszélnie és
próbálni munkáját megvédeni, amit egyébként Gábor Bélával együtt
irtunk, és megvilágítani a körülményeket: ez a legnehezebb műfajok
közé tartozik.

Nem is teszem ezt és inkább azt szeretném mondani, hogy
Vámos elvtárs előadása elején - úgy érzem - jól vetette fel a kér-
déseket és lényegében kimerített nagyon sok olyan problémát, amiket
mi is érzünk a darabbal kapcsolatban. ~~szóval~~. Relemlitette a

lényeges sorát:

hibák lényeges sorát és érzésünk az, hogy ezeket a hibákat kötelességünk kijavítani. ~~Az~~ Éppen ezért a szeptemberi újakezdésnél darabunk már ezeknek a tanulságoknak levonásával, javított formájában kerül színre.

Csak egy megjegyzést szeretnék tenni Vámos elvtárs előadására és pedig azt, hogy minél tovább hallgattam, úgy éreztem, hogy egyre kevésbé tudom teljesen magamévá tenni nézetét és álláspontját, mert valahogyan a kritika természetéből folyik, hogy darabunk elvi célkitűzései és elért, vagy töredékesen elért eredményei aránylag kevés helyet foglaltak el a hibák mellett és valami olyan arányeltolódás állott elő, hogy a végén nem tudtam, hogy jó-e a darab, vagy hasznos-e a darab, mert olyan arányban gyűltek össze a hibák és olyan mértékben hallottuk ezeket időről-időre Vámosi elvtárstól, hogy a végén az a probléma vetődött fel bennem, hogy akkor igaz-e az, amit a felszólalása elején mondott?

V á m o s László: Igaz!

B a r a b á s Tibor: Igaz-e a végső konzekvenciája, ha ilyen hosszú ideig, másfél óráig elemezte és pedig alaposan elemezte a hibákat?

Itt a következőkkel egészíthetném ki, amit ő elmondott. Mindezekelőtt talán azt mondanám el, hogy mit akartunk mi és akkor az elvtársak a vitában jobban hozzá tudnának szólni ahhoz, hogy mit értünk el.

Itt meg kell mondanom, hogy egész irodalmi életünket és a drámairodalom problémáit uralja és rendkívüli mértékben befolyásolja a Pravda vezércikke, amely az erős konfliktusok kérdését, az igazi, az életből vett konfliktusok kérdését állítja a művészi alkotások előterébe úgy a drámában, mint minden más műfajban.

Mi ezt a darabot egy esztendővel ezelőtt kezdtük írni azzal a meggyőződéssel, hogy a Pártot és a demokráciát csak akkor tudjuk

szolgálni, ha valóban az életnek egy olyan kiragadott konfliktusát visszük színpadra, amelyben mélyebb emberi érzések és összeütközések széles határokig tágulnak, ahol az emberek jellembeli átalakulásának pozitív irányát ábrázolni tudjuk, másrészt az imperializmusnak azt a szándékát, hogy visszarántson bennünket a mélybe. Ez volt a tárgy megragadásának a problémája és úgy érzem, hogy az Áruház ostroma mint központi probléma: ez az a kérdés, amely próbatétje az új embernek és az emberek átalakulásának, amely mintegy kulminációja a jellemeik fejlődésének és a cselekmény átforrósodásának és ez az, amit el akartunk érni. Azt hiszem ez egy olyan kérdés, amely hozzátartozik ahhoz a vitához, amely most az erős drámai konfliktus kérdése körül folyik. Hogy ezt a színpadon milyen mértékben értük el: ennek eldöntését a vitára és az elvtársakra bízom.

Hogy rendkívüli problémával kell megküzdenie annak, aki ma ilyen tárgyhoz nyúl, nem kell indokolnom.

Ha Vámos elvtárs az egyes jellemeik kifejlődését illetőleg is ellenvetéseit sorra akarnám venni, akkor ez lehetetlené válnék azáltal, hogy egy két és fél órás színművet terjedelmében kellene először is szétbontanom, mert egy órát a zene vesz el és a különböző rendezési problémák miatt szükséges szünetek, a második órát. /Derűtlenség./ Ezt így kell felvetnem, mert a prózai rész tudja csak a jellemeik fejlődését megoldani. Ez pedig reánk várt. Hogy minden szereplőnél olyan kifejelett jellembeli szituációt tudunk volna adni, mint mondjuk Dániálnak, vagy Klimkónak: állítom, hogy ez nem lett volna lehetséges. Rendkívül nagy feladat, hogy egy nagy színpadon számos alakot úgy mozgassunk, hogy a cselekmény mégis erős fonákként huzódjék végig a játékon és a cselekmény hordozói ezért meghatározott számú emberek legyenek: ez egy bizonyos mértékben meghatározza a jellemeik ökonómiáját, azt hogy kiket milyen mértékben tudunk mozgatni és kinek milyen mértékben tudunk cselekményt juttatni a darab során.

A legfontosabb kérdés, amiről Vámos elvtárs nem beszélt s

amit ha nem éreznek az elvtársak a darabból, akkor azt hiszem, hogy talán a darabban volna a hiba, hogy ennek a ~~darab~~ az eszmei mondanivalója és érzelmi tartalma az a szocialista humanizmus, amely a Pártot mint embernevelő és az emberek átalakítását szeretettel irányító erőt akarta és akarja bemutatni.

A pozitív hős kérdése~~sé~~ igen nagy feladat és azt hiszem, egy egész nemzedék feladata ennek megalkotása, nemcsak egy-egy íróé és ez a probléma igen-igen nagymértékben foglalkoztatott bennünket. Ennek a pozitív hősnek humanisztikus emberi tartalma jelleme, módora, magatartása, életszerűsége: ez nagy feladat volt és önökre bizzuk, hogy ezt milyen mértékben sikerült megoldani.

A darab a harmadik felvonásban, Vámos elvtárs szerint a második képben cselekményét veszti.

V á m o s László: Ez se jó szó.

B a r a b á s Tibor: Az előadás után is elmondtad. Ezt ~~akartam~~ most itt elmondani.

En rá akarok mutatni olyan hibákra, amelyeknek kijavítása az írók feladata és ami előttünk áll. Nem szükséges a III.felvonásnak ez a cselekménynélkülisége, vagy nem feltétlenül szükséges néhány olyan hiba, amelyet Vámos elvtárs itt felsorolt. A Cyrano-jelenet ex-
pozíciója megtörténhetik a II.felvonás első képében. Szándékunk ezt úgy exponálni, hogy Latabárnak,illetőleg Dánielnek régi vágya, hogy a csasztuskát eljátszhassa.

Mit akartunk mi a III.felvonásban? Ennek az lehetne a címe:Boldogság műsoron kívül. Ebben egy kis Szentivánéji játékot akartunk csinálni, hogy a demokráciában minden vágy teljesül, a fiatalok táncolnak, énekelnek, csókolóznak, ha kell, a szerelme-
sek egymáséi lesznek, Dániel is megtalálja, amit keres,Felekit pe-
dig beveszik a rugbi-csapatba, Latabár eljátszhatja Cyranot,mint régi vágyát.

Mi ezt a darabot annak is akartuk szánni, hogy a pártonkívüli tömegekben felkeltsük a párt iránti szeretet meleg érzéseit. Glauziusz alakjában, Dániel alakjában, mindegyikben egy-egy üzenet van a pártonkívüli tömegek felé, hogy ebben az or-
szágban mindenki megtalálja a helyét, aki élni és boldogulni akar, csak az ellenséget semmisítsük meg, de azt kérlelhetetlenül. Azt hiszem, hogy ha a közönség estéről-estére mégis csak lelkesedéssel és szeretettel fogadja ezt a darabot, ezt annak a szocialista-
realizmusnak köszönhetjük, amelyből mi tanulunk, és annak a szocia-
lista humanizmusnak, amelynek szolgálatában irtuk ezt a darabot.

/Taps./